

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Вищий державний навчальний заклад України
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

МАТЕРІАЛИ НАВЧАЛЬНО-
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

Полтава – 2014

УДК 378.001.1

Друкується за рішенням
Вченої ради ВДНЗУ «УМСА»
від 19 червня 2013 р., протокол №10

Редакційна колегія:

- проф. Ждан В.М.** – ректор академії, головний редактор
- проф. Бобирьов В.М.** – перший проректор з науково-педагогічної роботи,
відповідальний редактор
- д.біол.н. Білаш С.М.** – начальник навчального відділу
- доц. Лещенко Т.О.** – зав. кафедри українознавства та гуманітарної підготовки
- доц. Бєляєва О.М.** – доцент кафедри іноземних мов з латинською мовою
та медичною термінологією
- доц. Карпенко О.О.** – доцент кафедри дитячої терапевтичної стоматології
з профілактикою стоматологічних захворювань
- доц. Чорна І.О.** – доцент кафедри загальної хірургії з доглядом за хворими
- доц. Ярмола Т.І.** – доцент кафедри внутрішньої медицини № 2
з професійними хворобами
- Нетудихата О.М.** – зав. навчально-методичного кабінету

а також знаходить своє відображення в рейтинговій оцінці в системі поточного і підсумкового модульного контролю.

Активне залучення студентів у процес здобуття знань сприяє формуванню потреби в самостійній роботі за рамками часу, відведеного на аудиторну частину навчання [1].

Отже, науково-дослідна робота є важливим компонентом навчальної та наукової роботи студентів, а її ефективність значною мірою визначає якість професійної підготовки у ВНЗ України.

Список використаної літератури

1. Булах І.Є. Проблеми оцінювання знань студентів у контексті вимог Болонської декларації / І.Є. Булах, О.П. Волосовець, М.Р. Мруга // Медична освіта – 2011. – № 2. – С. 20–22.
2. Загричук Г.Я. Концептуальні підходи щодо покращення якості підготовки фахівців / Г.Я. Загричук, В.П. Марценюк // Медична освіта – 2012. – № 4. – С. 44–47.
3. Казаков В.Н. Болонские реформы в высшем медицинском образовании Украины: достижения, проблемы, перспективы / В.Н. Казаков, А.Н. Талалаенко, М. Б. Первак // Університетська клініка. – 2007. – № 2. – С. 3–7.
4. Максименко С.Д. Методичні рекомендації «Науково-дослідницька діяльність студентів» для слухачів ФПК і викладачів I - IV р. а. ВМНЗ України/ Максименко С.Д., Філоненко М.М. – К., 2013. – 64 с.
5. Система управління якістю медичної освіти в Україні / [І.Є. Булах, О.П. Волосовець, Ю.В. Вороненко та ін.]. – Дніпропетровськ : Арт-Прес, 2003. – 212 с.

КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЛАНКА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЮ РОБОТОЮ (З ДОСВІДУ РОБОТИ КАФЕДРИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ)

Хребтор М.В., Силенко Ю.І., Коломієць С.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено роль і місце контролю навчального процесу в управлінні навчально-методичною роботою на кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів. Охарактеризовані властивості, принципи, технології та рівні контролю навчального процесу.

Ключові слова: контроль, післядипломна освіта, навчальний процес.

Контроль є одним з обов'язкових аспектів роботи керівництва ВНЗ і, зокрема, кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів щодо управління навчальним процесом. Провідна мета контролю підпорядкована загальному завданню – забезпеченню високого теоретичного і наукового рівнів навчально-методичної роботи, якісної підготовки фахівців. Контроль якості навчального процесу – це спеціально організоване систематичне спостереження в динаміці, оцінка і прогнозування стану навчального процесу з метою отримання необхідної інформації для його коригування та розвитку [1]. Якісно проведений контроль дає можливість вивчити і знати дійсний стан навчально-методичної роботи, критично зіставити її зміст із вимогами до підготовки кадрів у сучасних умовах, із потребами ринку медичних послуг, сучасним розвитком науки. Дані про позитивні та негативні сторони навчального процесу, отримані в результаті контролю, дозволяють учасно вдосконалювати процес на кафедрі, роботу окремих викладачів. Узагальнені результати контролю навчального процесу забезпечують нову якість інформаційної підтримки управління якістю освіти. Матеріали контролю в результаті систематичного накопичення й аналітичної обробки дають можливість узагальнити досвід кафедри і передати його всьому колективу вишу. Контроль сприяє вихованню сумлінного ставлення до праці, розвиває самокритичність, самостійність, гнучку реакцію на виниклі труднощі і недоліки, спонукає до пошуків нових, досконаліших прийомів і методів роботи, до поглиблення і розширення знань викладачів. Перевірка навчальної роботи сприяє чіткому виконанню навчального плану, реалізації його цільової установки, зміцненню дисципліни навчального процесу [2].

Технологію реалізації контролю навчального процесу можна представити у вигляді послідовності виконуваних суб'єктом контролю дій, які забезпечують реалізацію заданих цілей, що дозволяє розглядати контроль як керований (регульований) процес [3]. Контроль якості та організації навчального процесу досягає своєї мети і виконує властиві йому функції тільки за дотримання низки обов'язкових принципів. Головні з них такі: всеосяжний характер контролю, його систематичність, цілеспрямованість, об'єктивність, вимогливість, а також постійне вдосконалення всіх його форм і методів. Контроль навчального процесу має такі властивості: соціальності (за субстанціональною ознакою); відкритості (за характером взаємодії із зовнішнім середовищем); складності (за рівнем організації та способу детермінації); цілісності (за наявністю системних інтегративних якостей); динамічності (за ступенем мінливості); цілеспрямованості (за наявністю цілей); адаптації, керованості та саморозвитку (за ступенем регуляції). Принципи контролю навчального процесу такі: системність, комплексність, науковість, цілеспрямованість, регулярність, конфіденційність, об'єктивність результатів, гуманітарна спрямованість,

компетентність, ефективність. Технологія реалізації контролю навчального процесу передбачає: визначення послідовності виконуваних суб'єктом контролю дій; створення організаційної структури контролю; матеріально-технічне забезпечення контролю; залучення персоналу вишу в роботу з проектування контролю; проведення контрольних оцінних заходів; проектування і впровадження автоматизованої інформаційної системи контролю; створення системи постійного поліпшення якості освітнього процесу за результатами контролю; безперервне вдосконалення власне контрольних оцінних процедур [4, 5].

Структура внутрівишівської системи контролю якості та змісту навчального процесу охоплює три рівні: загальновишівський, факультетський і кафедральний. Загальновишівський рівень контролю якості та змісту навчального процесу забезпечується ректоратом, ученою радою, навчально-методичною радою ВНЗ і навчальним відділом при розгляді та затвердженні навчальних планів, спільних освітніх програм, робочих навчальних програм, графіків навчального процесу, планів і звітів про роботу кафедр. Факультетський рівень контролю забезпечується деканатом, радою факультету, навчально-методичною комісією факультету при розробці навчальних планів, навчальних графіків, складанні розкладу занять, визначенні співвідношення годин за видами занять, обговоренні підсумків роботи Державних атестаційних комісій. Кафедральний рівень контролю якості та змісту навчального процесу забезпечується завідувачем кафедри при плануванні роботи кафедри, складанні графіка і тематики взаємних відвідувань занять, розподілі навчальних доручень серед викладачів, здійсненні контролюючих відвідувань занять та іспитів, організації виконання і захисту наукових робіт. Певні контрольні функції виконують також аналіз і затвердження завідувачем кафедри планів робіт і конкретних навчально-методичних заходів кафедри, спостереження за практичним виконанням цих планів.

На кафедрі проводяться регулярні перевірки навчально-методичної роботи викладачів за допомогою контролюючих відвідувань занять доцентами і професорами. При перевірці заняття перевіряється не тільки викладач, а й інтерни: їхнє ставлення до навчання, дисципліна під час занять і т. д. Перевіряється також педагогічна майстерність викладача, рівень вимог, цілеспрямованість питань, методичні прийоми, індивідуальний підхід до інтернів і т. д. Одна з форм контролю роботи викладача – обговорення на засіданнях кафедри звітів про виконання індивідуальних планів. Викладачі звітують у формі усних і письмових доповідей. Під час обговорення звітів мова йде не тільки про кількісні показники виконання навчального навантаження, а й про якість роботи викладача, підвищення його кваліфікації та методичної майстерності.

Отже, контроль навчального процесу – це невід'ємна частина управління навчально-методичною роботою, що забезпечує її високий теоретичний і науковий рівні, а отже, якісну підготовку інтернів і лікарів на кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів.

Список використаної літератури

1. Байдацька Н. М. Педагогічні умови моніторингу якості навчальних досягнень студентів у вищих навчальних закладах недержавної форми власності: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Байдацька Наталія Михайлівна. – Вінниця, 2007. – 220 с.
2. Ягулов В.В. Педагогіка: [навч. посіб.] / В.В. Ягулов. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.
3. Граничина О.А. Контроль качества образовательного процесса в контексте управления вузом: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.08 / Граничина Ольга Александровна. – СПб., 2009. – 349 с.
4. Болотов В.А. Системы оценки качества образования / В.А. Болотов, Н.Ф. Ефремова. – М.: Логос, 2007. – 192 с.
5. Мартыненко М.В. Внутривузовский мониторинг как средство управления качеством образования: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук: 13.00.08 / М.В. Мартыненко. – Ставрополь, 2003. – 22 с.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ

Черняк В.В., Дев'яткін О.Є., Нікіфоров А.Г., Лукачина Є.І., Писаренко О.А.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Обласне бюро судово-медичної експертизи

Департаменту управління охорони здоров'я Полтавської облдержадміністрації

Висвітлено питання методики викладання судової медицини студентам медичного і стоматологічного факультетів. Показано, що засвоєння знань із судової медицини дозволяє мінімізувати помилки під час слідчих дій, сприяє найкращому використанню досягнень медичної науки для цілей судочинства і дає можливість максимально правильно оцінювати експертний висновок. Акцентовано увагу на виконанні експертних функцій у різних умовах.

Ключові слова: судова медицина, судово-медична експертиза, сучасні технології навчання, лікар-експерт.

Реформування галузі охорони здоров'я України неможливе без високоякісної підготовки кадрів на основі глибокого вивчення морфологічних і клінічних дисциплін, а також подальшого використання засвоєних знань у повсякденній діяльності сучасного лікаря. Ґрунтовні знання з теорії та практики судової медицини необхідні кожному лікарю насамперед тому, що згідно з чинним законодавством право-